

מִיַּד בָּרַח. לְפִיכָּךְ נֶעְנַשׁ. מִבֵּית לָחֶם יְהוּדָה, מִמָּקוֹם
 סְנֵהֲדָרֵי גְדוּלָּה, מִנִּבְעֵי דְאֹרֵייתָא דְתַמְנָן. כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר, (ש"ב כג טו) מִי יִשְׁקֵנִי מִיָּם מִבּוֹר בֵּית לָחֶם
 אֲשֶׁר בַּשַּׁעַר.

וְדָא עֶקֶר רַגְלֵי מִנִּבְעֵי דְאֹרֵייתָא דְבֵית לָחֶם
 יְהוּדָה, לְגוּר בַּשַּׁדִּי מוֹאָב, וּבְגִין כְּךָ
 אֶתְעַנְשׁוּ. וְאַנְתָּ רַבִּי, גְּלִית גְּרַמְךָ בְּאַתְרֵי דְנִבְעֵין
 חֲבַרְיָא מִבּוּעֵי דְאֹרֵייתָא חָכָא. אָמַר, כְּרִיד רַחֲמָנָא
 דְּשַׁדְרֵנִי חָכָא, לְמִשְׁמַע מִילָךְ.

רַבִּי בּוֹן, הָוָה אָזִיל יוֹמָא חַד בְּאוּרְחָא, פְּנַע בֵּיה
 חַד יְנוּקָא. אָמַר לֵיה, רַבִּי, תַּפְּעֵי דְאֵיתִךְ
 עִמָּךְ בְּאוּרְחָךְ, וְאַשְׁמַשׁ קַמָּךְ בְּתַאי אוּרְחָא. אָמַר
 לֵיה, זִיל. אָזִיל אַבְתְּרִיה.

עַד דִּהָוָה אָזִיל, פְּנַעוּ בֵּיה, ר' חֲזִיא וְרַבִּי אַבָּא
 וְרַבִּי יוֹדָא וְר' יוֹסִי, אָמְרוּ לֵיה, אַתְּ בְּלַחֲזוּךְ,

לשון הקודש

במקום שנוכעים החברים מעינות של
 תורה כאן? אמר, ברוך הרהמן ששלחני
 לכאן לשמע את דבריך.

רבי בון היה הולך יום אחד בדרך. פגש
 בו תינוק אחד. אמר לו: רבי, התרצה
 שאלך עמך בדרך, ואשמש לפניך בדרך
 הזו? אמר לו: לך. הלך אחריו.

עד שהיה הולך, פגשו בו רבי חזיא ורבי

מייד ברח. לפיכך נענש. מבית לחם
 יהודה - ממקום סנהדרין גדולה,
 מהנביעה של התורה ששם, כמו שנאמר
 (שמואל-ב כג) מי ישקני מים מבור בית לחם
 אשר בשער.

זה עקר רגליו מנביעת התורה של בית
 לחם יהודה, לגור בשדי מואב, ומשום
 כך נענשו. ואתה רבי, גלית עצמך

וְלִית מֵאֵן דְּטָעִין בְּתַרְדּוֹ. אָמַר לֹזֵן, חַד יְנוּקָא הָכָא
 דְּאָזִיל אֶבְתְּרָאֵי. אָמַר רַבִּי חֲזִיא, כְּדָאֵי הָוִית לְחֹב
 בְּעֶצְמָךְ, דְּלִית עִמָּךְ עִם מֵאֵן דְּתִשְׁתַּעֵי בְּמִילֵי
 דְּאוּרֵיטָא. יתְבוּ בְּחֻקְלָא תְּחֹת אֵילָן חַד.

פְּתַח ר' חֲזִיא וְאָמַר, (משלי ד יח) **וְאֵרַח צְדִיקִים כְּאוֹר**
נְגִה הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נִכּוֹן הַיּוֹם. הַהוֹלֵךְ
בְּדַרְדָּר צָרִיךְ לְהִיזֹת עִמּוֹ, מִי שִׁדְבֵר עִמּוֹ בְּדַבְרֵי
תּוֹרָה. וְכֵן דְּרַכָּן שֶׁל צְדִיקִים, הוֹלֵךְ וְאוֹר, הוֹלֵךְ,
וְעִמּוֹ דְּבְרֵי תּוֹרָה. דְּכִתִּיב, (שם ו כג) **וְתוֹרָה אוֹר. עַד**
נִכּוֹן הַיּוֹם, עַד שֶׁתִּשְׁתַּתֵּף עִמּוֹ הַשְּׂכִינָה, וְלֹא תִזּוּ
מִמֶּנּוּ. דְּתַנִּינָן, בְּכָל מָקוֹם שֵׁישׁ דְּבְרֵי תּוֹרָה, שְׂכִינָה
שָׁם. שְׁנַאֲמַר, (שם כ כד) **בְּכָל מָקוֹם אֲשֶׁר אֲזַכִּיר אֶת**
שְׁמִי וְכו'.

לשון הקודש

הַיּוֹם. הַהוֹלֵךְ בְּדַרְדָּר צָרִיךְ לְהִיזֹת עִמּוֹ מִי
 שִׁדְבֵר בְּדַבְרֵי תּוֹרָה. וְכֵן דְּרַכָּן שֶׁל
 צְדִיקִים, הוֹלֵךְ וְאוֹר, הוֹלֵךְ וְעִמּוֹ דְּבְרֵי
 תּוֹרָה, שְׂכִתוּב (שם ו) וְתוֹרָה אוֹר. עַד נִכּוֹן
 הַיּוֹם, עַד שֶׁתִּשְׁתַּתֵּף עִמּוֹ הַשְּׂכִינָה וְלֹא
 תִזּוּ מִמֶּנּוּ. שְׁשִׁנִּינוּ, בְּכָל מָקוֹם שֵׁישׁ
 דְּבְרֵי תּוֹרָה, שְׂכִינָה שָׁם, שְׁנַאֲמַר (שמות ב)
 בְּכָל מָקוֹם אֲשֶׁר אֲזַכִּיר אֶת שְׁמִי וְכו'.

אָבָא וְרַבִּי יוֹדָא וְרַבִּי יוֹסִי. אָמְרוּ לוֹ:
 אַתָּה לְבַדָּךְ, וְאִין מִי שִׁיטְעֵן אַחֲרִיךְ?
 אָמַר לָהֶם: תִּינוּק אַחַד כָּאֵן שְׁהוֹלֵךְ
 אַחֲרֵי. אָמַר רַבִּי חֲזִיא: כְּדָאֵי הָוִית
 שְׁתַּתְחִיב בְּנַפְשְׁךְ, שְׂאִין עִמָּךְ עִם מִי
 שֶׁתְּדַבֵּר בְּדַבְרֵי תּוֹרָה. יִשְׁבוּ בְּשִׂדָּה
 תַּחַת אֵילָן אַחַד.

פְּתַח רַבִּי חֲזִיא וְאָמַר, (משלי ד) **וְאֵרַח**
צְדִיקִים כְּאוֹר נְגִה הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נִכּוֹן

פָּתַח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, (משלי ג ח) רַפְּאוֹת תִּהְיֶה לְשַׁרְךָ וְגו'. הַתּוֹרָה הִיא רַפּוּאָה לְאָדָם, לְגוּף וּלְעֲצָמוֹת, בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. דִּיאָמַר רַבִּי נְהוֹרָאִי אָמַר רַבִּי נְהוֹרָאִי, אֲסוּנֹתָא לְבַר נֶשׁ בְּהָאֵי עַלְמָא בְּכָל יוֹמָא, מֵאֵן דְּקָרִי קְרִית שְׁמַע עַל תִּיקוּנֵיהָ.

וְאָמַר רַבִּי נְהוֹרָאִי, בְּקְרִית שְׁמַע יֵשׁ מֵאֲתִים וּשְׂמֹנָה וְאַרְבָּעִים תִּיבּוֹת, כְּמִנּוּן מֵאֲתִים וּשְׂמֹנָה וְאַרְבָּעִים אֲבָרִים שֶׁל אָדָם. וְהַקּוּרָא קְרִית שְׁמַע בְּתִיקוּנָהּ, כָּל אֲבָר וְאֲבָר נוֹטֵל תִּיבָה אַחַת לְעֲצָמוֹ, וּמִתְרַפָּא בּוֹ. וְדָא אִיהוּ רַפְּאוֹת תִּהְיֶה לְשַׁרְךָ וְשִׁיקוּי לְעֲצָמוֹתֶיךָ.

אֲדַהְבִּי, מָטָא הַהוּא יְנוּקָא, לָאֵי מֵאֲזַרְחָא, וְיִתִּיב כַּמְיָהוּ. שְׁמַע אֵלֶיךָ מְלִין, קָם עַל

לשון הקודש

מֵאֲתִים אֲרַבְעִים וּשְׂמוֹנֵה תִיבּוֹת, כְּמִנּוּן מֵאֲתִים אֲרַבְעִים וּשְׂמֹנֵה אֲבָרִים שֶׁל אָדָם. וְהַקּוּרָא קְרִיאת שְׁמַע בְּתִיקוּנָהּ, כָּל אֲבָר וְאֲבָר נוֹטֵל תִּבָּה אַחַת לְעֲצָמוֹ, וּמִתְרַפָּא בּוֹ. וְזֶה רַפְּאוֹת תִּהְיֶה לְשַׁרְךָ וְשִׁיקוּי לְעֲצָמוֹתֶיךָ.

בִּינְתִים הַגִּיעַ אוֹתוֹ הַתִּינוּק עָנַף מִהַדְרָךְ, וַיֵּשֶׁב לִפְנֵיהֶם. שְׁמַע אֵת

פָּתַח רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, (משלי א a) רַפְּאוֹת תִּהְיֶה לְשַׁרְךָ וְגו'. הַתּוֹרָה הִיא רַפּוּאָה לְאָדָם, לְגוּף וּלְעֲצָמוֹת, בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. שֶׁאָמַר רַבִּי נְהוֹרָאִי אָמַר רַבִּי נְהוֹרָאִי, הַרְפּוּאָה לְאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּכָל יוֹם - מִי שֶׁקּוּרָא קְרִיאת שְׁמַע עַל תִּיקוּנָהּ.

וְאָמַר רַבִּי נְהוֹרָאִי, בְּקְרִיאת שְׁמַע יֵשׁ

רְגִלוֹהִי וְאָמַר, וְהִלֵּא בְקִרְיַאת שְׁמַע אֵין שָׁם אֶלֶּא
מֵאַתָּים וְאַרְבָּעִים וְחֲמִשָּׁה תִּיבוֹת. אָמַר לִיה רַבִּי
חֲזִיא, תִּיב בְּנִי, יְתִיב, אָמַר, בְּנִי שְׁמַעְתָּ בְּהֵאֵי מִיַּדִּי.

אָמַר לִיה, כָּךְ שְׁמַעְתִּי מֵאַבָּא, דְּבִקְרִית שְׁמַע
יֵשׁ מֵאַתָּים וְשִׁמּוֹנָה וְאַרְבָּעִים תִּיבוֹת חֲסַר
תְּלַת, לְמַנֵּן אֵיבְרִיו שֶׁל אָדָם. מֵאֵי תִקְנֵתִיהּ.
תִּקְנֵנוּ, דְּשָׁלִיחַ צִיבּוּר חוּזַר שְׁלֹשָׁה תִיבוֹת אֵלוּ.
וּמֵאֵי נִינְהוּ. ה' אֱלֹהֵיכֶם אֵמֶת. כְּדִי לְהַשְׁלִים
מֵאַתָּים וְשִׁמּוֹנָה וְאַרְבָּעִים תִּיבוֹת עַל הַקְּהָל. וּכְדִי
שְׁלֵא יִכְסִיךְ לְאַמֶּת, לֹא פְחוֹת מִשְׁלֹשָׁה, וְלֹא
יֹתֵר מִשְׁלֹשָׁה.

אֲדַחֲכִי אֶתִּי רַבִּי יוֹדָא בְּרִיה דְּר' פִּנְחָס, וַיְתִיב
לְגַבֵּייהוּ, וְאָמַר לְהוּ, בְּמֵאֵי עִסְקִיתוּ.
אָמְרוּ לִיה, בְּמִילֵי דְקִרְיַת שְׁמַע, וְהָכִי אָמַר הָאֵי

לשון הקודש

תִּקְנֵנוּ? תִּקְנֵנוּ שְׁהַשְׁלִיחַ צִיבּוּר חוּזַר עַל
שְׁלֹשׁ הַתִּיבוֹת הַלְלוּ, וּמָה? ה' אֱלֹהִים
אֵמֶת. כְּדִי לְהַשְׁלִים מֵאַתָּים אַרְבָּעִים
וְשִׁמּוֹנָה תִיבוֹת עַל הַקְּהָל, וּכְדִי שְׁלֵא
יִכְסִיךְ לְאַמֶּת, לֹא פְחוֹת מִשְׁלֹשׁ, וְלֹא
יֹתֵר מִשְׁלֹשׁ.

בִּינְתָיִם בָּא רַבִּי יוֹדָא בְּנֵי שֶׁל רַבִּי
פִּנְחָס, וַיֵּשֶׁב אֲצֵלָם, וְאָמַר לָהֶם: בְּמָה

הַדְּבָרִים הַלְלוּ, קָם עַל רַגְלָיו וְאָמַר: וְהִלֵּא
בְקִרְיַאת שְׁמַע אֵין שָׁם אֶלֶּא מֵאַתָּים
אַרְבָּעִים וְחֲמִשָּׁה תִיבוֹת? אָמַר לוֹ רַבִּי
חֲזִיא: יֵשֶׁב בְּנִי. יָשֵׁב. אָמַר: הַשְׁמַעְתָּ בְּנִי
בְּזוֹה דְּבַר?

אָמַר לוֹ: כָּךְ שְׁמַעְתִּי מֵאַבָּא, שְׁבִקְרִיַאת
שְׁמַע יֵשׁ מֵאַתָּים אַרְבָּעִים וְשִׁמּוֹנָה תִיבוֹת
חֲסַר שְׁלֹשׁ לְמַנֵּן אֵיבְרִיו שֶׁל אָדָם. מָה

יְנוּקָא. אָמַר, וְדַאי הָכִי הוּא, וְהָכִי אָמַר ר' יוֹחָנָן
 בֶּן נוּרִי אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶּן דוֹרְמָסְקִית, מִשְׁמִיחַ דְּר'
 עֲקִיבָא, חֲסִידִים הָרֵאשׁוּנִים תִּקְנוּ קְרִיאַת שְׁמַע
 בְּנֶגֶד עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת. וּבְנֶגֶד מִנְּנן אֵיבְרִיו שֶׁל
 אָדָם. וְהָא תְּסֵרוּ מֵהֶם שְׁלֹשָׁה. תִּקְנוּ שִׁיחָא שְׁלִיחַ
 צִיבּוֹר חוּזַר וּמְשָׁלִים אוֹתָם. וּמַאי נִינְהוּ. ה'
 אֱלֹהֵיכֶם אָמַת.

בַּת־פְּלָחַ תִּקְנוּ, שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת רֵאשׁוֹנוֹת, וְשְׁלֹשׁ
 בְּרָכוֹת אַחֲרוֹנוֹת. בְּקְרִיאַת שְׁמַע, שְׁלֹשָׁה
 שִׁמוֹת בְּרֵאשׁוֹנָה, ה' אֱלֹהֵינוּ ה', וְשְׁלֹשָׁה שִׁמוֹת
 בְּאַחֲרוֹנָה, ה' אֱלֹהֵיכֶם אָמַת. וְכָל הַקּוֹרֵא קְרִית
 שְׁמַע בְּהַאי גִּזְוּנָא, בִּידוּעַ שְׂאִינוּ נִיזוּק בְּאוֹתוֹ יוֹם.
 וְכָל הָאוֹמֵר קְרִית שְׁמַע שְׁלֹא עִם הַצִּבּוֹר אֵינוֹ
 מְשָׁלִים אֵיבְרִיו, מִפְּנֵי שְׁחִימָר הַשְּׁלֹשָׁה

לשון הקודש

אותן. ומה? ה' אלהיכם אמת.
 בתפלה תקנו שלש ברכות ראשונות
 ושלש ברכות אחרונות. בקריאת שמע
 - שלשה שמות בראשונה, ה' אלהינו
 ה', ושלשה שמות באחרונה - ה'
 אלהיכם אמת. וכל הקורא קריאת שמע
 כמו זה, בידוע שאינו נזוק באותו יום.
 וכל האומר קריאת שמע שלא עם

עסקתם? אמרו לו: בדברי קריאת שמע,
 וכך אמר התינוק הזה. אמר: ודאי שפך
 הוא, וכך אמר רבי יוחנן בן נורי אמר
 רבי יוסי בן דורמסקית משמו של רבי
 עקיבא, חסידים הראשונים תקנו קריאת
 שמע בנגד עשרת הדברות, ובנגד מנן
 איבריו של אדם. והרי תסרו מהן שלשה?
 תקנו שיהיה שליח צבור חוזר ומשלים

תִּיבוֹת שְׁשָׁלִיחַ צִיבוֹר חוּזַר. מֵאֵי תִקְנִיתִיהָ. יְכוּוֹן
בְּחַמְשָׁה עֶשֶׂר וָי"ן דְּאַמַּת וַיִּצִיב.

וְעַם כָּל זֶה הָיָה קוֹרָא עָלָיו אַבָּא, (קהלת א טו) מְעַנֶּת
לֹא יוּכַל לְתַקַּן וּגו'. אוֹתָן שְׁלֹשָׁה תִיבוֹת
שְׂבֻקְרִית שְׁמַע, שְׁשָׁלִיחַ צִיבוֹר חוּזַר אוֹתָם, לֹא יְכוּל
לְהִימָנוֹת אוֹתָם לְתִשְׁלוּם מְאִתָּם וּשְׁמוֹנָה וְאַרְבָּעִים
בְּשָׂאֵר הַצִּיבוֹר. אָמַר לְהֵהוּא יְנוּקָא, אֵימָא קְרָאָךְ.
פְּתַח וְאָמַר, (שם ט יד) עִיר קִטְנָה וְאַנְשִׁים בָּהּ מְעַט.

רַבִּי בּוֹן, טָעִין יוֹמָא חַד, אֲבִתְרוּי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
יוֹחָאי, בְּסֻלְיָקוֹ דְּחַד טִינְרָא, בְּרַמָּאָה דְטוֹרָא,
חֲמוֹ חַד צְפוּרָא מְנַדְדָּא מְגוּזְלָא, וְאַתְיִין אַחֲרֵינִין,
וְאָמַרְטוֹן אֲנַפְהָא, וְאָמַר הָאֵי קְרָא עָלָהּ, (שם כז)
(ח) בְּצְפוּר נוֹדְדַת מִן קִנְיָה בֶן אִישׁ נוֹדַד מִמְּקוֹמוֹ.

לשון הקודש

בְּשָׂאֵר הַצִּיבוֹר. אָמַר לְאוֹתוֹ הַתִּינוּקָא, פְּסֻקָא
פְּסוּקָא! פְּתַח וְאָמַר, (שם ט) עִיר קִטְנָה
וְאַנְשִׁים בָּהּ מְעַט.

רַבִּי בּוֹן הִטְעִין יוֹם אַחַד אַחֲרֵי רַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי בְּעֵלִית סֹלַע אַחַד, בְּרוּם
הַהָר. רָאוּ צְפוּר אַחַת נוֹדְדַת מְגוּזְלִיָּה,
וְאַחֲרֵים בָּאִים, וּמְרַטוּ אֶת בְּנִפְיָהּ, וְעָלֶיהָ
אָמַר אֶת הַפְּסוּקָא הַזֶּה, (משלי כג) בְּצְפוּר
נוֹדְדַת מִן קִנְיָה בֶן אִישׁ נוֹדַד מִמְּקוֹמוֹ.

הַצִּיבוֹר, אֵינּוּ מִשְׁלִים אֵיבְרִיו, מִפְּנֵי
שְׂחָסֵר הַשְּׁלֹשׁ תִּבוֹת שְׁשָׁלִיחַ צִיבוֹר חוּזַר.
מַה תִּקְנִיתָ? יְכוּוֹן בְּחַמְשָׁה עֶשֶׂרָה וָי"ם שָׁל
אַמַּת וַיִּצִיב.

וְעַם כָּל זֶה הָיָה קוֹרָא עָלָיו אַבָּא, (קהלת א)
מְעַנֶּת לֹא יוּכַל לְתַקַּן וּגו'. אוֹתָן שְׁלֹשׁ
תִּבוֹת שְׂבֻקְרִיָּאת שְׁמַע שְׁשָׁלִיחַ צִיבוֹר
חוּזַר אוֹתָן, לֹא יוּכַל לְהִמָּנוֹת אוֹתָם
לְתִשְׁלוּם מְאִתָּם אֲרַבְעִים וּשְׁמוֹנָה

עַד דִּהְיוּ אֲזֻלוֹ, חָמוּ חַד חַוּוּיָא, דְּקָטִיל בַּר נִשׁ,
וְאֲזִיל לִיה. וְחָמוּ אַרְיָא, דְּטָרִיף אוּדְנָא,
וְאָכִיל. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מַאי אֶהְיֵי לְהַאי חַוּוּיָא,
דְּטָרִיף לְמַגְנָא.

פְּתַח וְאָמַר, (איוב ט יז) אֲשֶׁר בִּשְׁעָרָה יִשׁוּפְנִי וְהִרְבָּה
פְּצָעֵי חַנָּם. אֲשֶׁר בִּשְׁעָרָה, דָּא שְׁטָן,
דְּאוּרְחִיָּה בְּחַוּוּיָא, טָרִיף וְקָטִיל לְמַגְנָא, וְלֹא אֶתְהַיֵּי
מִיְנִיה. יִשׁוּפְנִי, בְּתִיב הָכָא יִשׁוּפְנִי, וּבְתִיב
הָתָם (בראשית ג טו) הוּא יִשׁוּפְךָ רֹאשׁ. וּבְגִין דְּבִשְׁעָרָה
יִשׁוּפְנִי, הִרְבָּה פְּצָעֵי חַנָּם, דְּאוּרְחִיָּה לְאַבְאָשָׁא חַנָּם,
וְטָרִף טָרְפָא לְמַגְנָא.

וְאִי תִימָא בְּלֹא רִשׁוּת קָא עָבִיד. וְהִכְתִּיב, (תהלים
קמח ח) רוּחַ סְעָרָה עוֹשֶׂה דְּבָרוֹ. וּבְתִיב, (קהלת י
יא) אִם יִשְׁךְ הִנָּחֵשׁ בְּלֹא לְחֵשׁ. (דף צה ע"ב) חַוּוּיָא לָא
נִשְׁךְ, עַד דְּלַחֲשִׁין לִיה מְלַעִילָא. דְּאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,

לשון הקודש

יִשׁוּפְנִי, וּבְתוּב שָׁם הוּא יִשׁוּפְךָ רֹאשׁ.
וּמִשּׁוּם שְׁבִשְׁעָרָה יִשׁוּפְנִי, הִרְבָּה פְּצָעֵי
חַנָּם. שְׁדַרְכוּ לְהוּיִק חַנָּם, וְטָרִיף טָרִיף
לְחַנָּם.

וְאִם תֵּאמַר שְׁעוֹשֶׂה בְּלִי רִשׁוּת - וְהִנֵּה
כְּתוּב רוּחַ סְעָרָה עוֹשֶׂה דְּבָרוֹ? וּבְתוּב
(קהלת י) אִם יִשְׁךְ הִנָּחֵשׁ בְּלֹא לְחֵשׁ. נָחֵשׁ
אֵינוֹ נוֹשֵׁךְ עַד שְׁלֹחֲשִׁים לוֹ מְלַמְעָלָה.

בְּעוֹד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, רָאוּ נָחֵשׁ אֶחָד
שֶׁהוֹרֵג אָדָם וְהוֹלֵךְ לוֹ, וְרָאוּ אַרְיָה
שֶׁטּוֹרֵף אֶזְנֵן וְאוֹכֵל. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מַה
תּוֹעֵלֶת לוֹ לְנָחֵשׁ הַזֶּה שֶׁטּוֹרֵף לְחַנָּם?

פְּתַח וְאָמַר, (איוב ט) אֲשֶׁר בִּשְׁעָרָה יִשׁוּפְנִי
וְהִרְבָּה פְּצָעֵי חַנָּם. אֲשֶׁר בִּשְׁעָרָה - זֶה
הַשְּׁטָן, שְׁדַרְכוּ בְּנָחֵשׁ, טּוֹרֵף וְהוֹרֵג לְחַנָּם
וְלֹא מוֹעִיל לוֹ. יִשׁוּפְנִי - כְּתוּב כָּאֵן

אֵת דְּלַחֲשִׁין לִיה מְלַעֲיֵלָא, וְלֹא אֲשַׁתְּמוּדַע לְגַבִּיה
 תְּהוּא חוּזָא, וְקָטִיל לִיה לְאַחֲרָא. וְכַּאֲךָ מֵאן דְּלֹא
 אֲשַׁתְּמוּדַע גַּבִּיה, וְלֹא אֲתַרְשִׁים קַמִּיה.

מַה כְּתִיב בְּאַלְיִמְלָךְ. וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ, כִּיּוֹן
 דְּאֲתַרְשִׁים לְגַבִּיה, אֲסַטִּין בְּדִינָא עֲלוּזְהִי, עַד
 דְּקָטִיל לִיה. דְּכְתִיב, וַיָּמָת אֱלִימֶלֶךְ. כִּיּוֹן דְּשָׂרֵי בֵיה
 שָׂאֲרֵי בְּבָנָיו וְכוּלָא בְּעוֹנְשָׂא דְדִינָא, דְּלִית עֲנִשָׂא
 בְּעִנְשָׂא דְדִינָא. דִּי לֹא יִימָא דִינָא דְאִיהוּ אֲתַעֲנִשׁ
 בְּלַחֲדוּוֹ, אֲלֹא אִיהוּ וּבְנָיו וְכָל בֵּיתֵיה וְתַפְסוֹן
 בְּחוּבָא דְדִינָא.

דִּינָא, אֵת לִיה לְמִירְדָּף וְלְמִדַּע בְּתַר עוֹבְדֵי
 דְּבָנֵי מָתָא, דְּאִיהוּ אִוְתַפְס בְּחוּבֵיהוּ. וְלֹא
 יִימָא דִינָא, אֲנָא לְמִידָן דִּינָא כִּין גַּבְרָא לְחֶבְרִיה,
 וְלֹא יִתִיר. אֲלֹא כָּל עוֹבְדֵי מָתָא תְלוּזִין עַל

לשון הקודש

בְּבָנָיו, וְהַכֵּל בְּעִנְשׁ שֶׁל הַדִּין, שְׂאִין עֲנִשׁ
 בְּעִנְשׁ שֶׁל הַדִּין. שְׂלֵא יֵאמֵר הַדִּין שֶׁהוּא
 גַּעֲנִשׁ לְבַדּוֹ, אֲלֹא הוּא וּבְנָיו וְכָל בֵּיתוֹ
 יִתְפָּסוּ בְּחֵטְא הַדִּין.

הַדִּין יֵשׁ לוֹ לְרַדָּף וְלְרַעַת אַחֲרֵי מַעֲשֵׂי
 בְּנֵי הָעִיר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא נִתְפָּס בְּחֵטְאֵיהֶם.
 שְׂלֵא יֵאמֵר הַדִּין, אֲנִי כְּדֵי לְדוֹן דִּין כִּין
 אִישׁ לְחֶבְרוֹ, וְלֹא יוֹתֵר. אֲלֹא כָּל מַעֲשֵׂי

שְׂאֵמֵר רַבֵּי שְׂמַעוֹן, יֵשׁ שְׁלוּחִשִׁים לוֹ
 מְלַמְעֵלָה, וְלֹא נוֹדַע אֵלָיו אוֹתוֹ הַנְּחָשׁ,
 וְהוֹרַג אֶת מִישָׁהוּ אַחֵר. אֲשָׂרֵי מִי שְׂלֵא
 נוֹדַע אֵלָיו וְלֹא נִרְשָׁם לְכַפְּיוֹ.

מַה כְּתוּב בְּאַלְיִמְלָךְ? (רות א) וְשֵׁם הָאִישׁ
 אֱלִימֶלֶךְ. כִּיּוֹן שְׁנַרְשָׁם אֲעֲלוֹ, הַסַּטִּין בְּדִין
 עֲלָיו, עַד שֶׁהִרְג אוֹתוֹ, שְׂכְתוּב וַיָּמָת
 אֱלִימֶלֶךְ. כִּיּוֹן שֶׁהִתְחִיל בּוֹ, הִתְחִיל

קוֹדְלִיהָ. וְאִי אָטִים עֵינָיו מֵעוֹבְדֵי מִתָּא, אִיהוּ
אֶתְפִּים בְּחוֹבֵייהוּ.

אֱלִימֶלֶךְ יָכִיל תְּוֵי לְמִיקָם וּלְאַנָּנָא עַל דְרִיהָ,
וְזַכָּאָה הָוָה. בְּשַׁעְתָּא דְאִיתְעַר קוֹדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּדִינָא עַל עֲלָמָא, אֲשַׁנַּח בְּרֵאשִׁיחֵן
דְעָמָא, וּבָעָא לְחַפְיָא עַל אֱלִימֶלֶךְ. בְּקַדְמִיתָא מַה
כְּתִיב. אִישׁ סָתָם, וְלֹא כְתִיב מֵאֵן הוּא. מִיָּד קָם
מְקַטְרְגָא וְאָמַר, וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ, דְאֶתְרָשִׁים
אִיהוּ וְאֶשְׁתְּמוּדַע הוּא וְכָל בֵּיתֵיהָ.

מִכָּאֵן אֲוֹלִיפְנָא, דְלִית דְיִינָא בְּכָל דְרָא וְדָרָא,
דְלֹא אֶתְרָשִׁים וְאֶשְׁתְּמוּדַע לְגַבִּיהָ עֵילָא.
וּבְשַׁעְתָּא דְאֶתְעַר דִּינָא עַל עֲלָמָא, אִיהוּ אִיתְדָן
בְּקַדְמִיתָא, דְכְתִיב שְׁפַט הַשְּׁפָטִים.

וְשֵׁם שְׁנֵי בָנָיו מַחְלוּן וְכַלְיוּן. רַבִּי פְּדָת וְרַבִּי
פְּרַחְיָא אָמְרוּ, מַחְלוּן: שְׁמַחַל לוֹ הַקְּדוּשׁ

לשון הקודש

כתוב מי הוא. מיָד קָם הַמְקַטְרְגָא וְאָמַר,
וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ, שְׁהוּא נְרָשָׁם וְנוֹדַע
הוּא וְכָל בֵּיתוֹ.

מִכָּאֵן לְמַדְנֵג, שְׂאִין דִּין בְּכָל דּוֹר וְדוֹר,
שְׁלֹא נְרָשָׁם וְנוֹדַע אֲצִלוֹ לְמַעְלָה. וּבְשַׁעְתָּא
שְׁמַתְעוֹרַר הַדִּין עַל הָעוֹלָם, הוּא גְדוּן
בְּרֵאשׁוּנָה, שְׁכְּתוּב שְׁפַט הַשְּׁפָטִים.
וְשֵׁם שְׁנֵי בָנָיו מַחְלוּן וְכַלְיוּן. רַבִּי פְּדָת

בְּנֵי הָעִיר תְּלוּוִים עַל צוֹאֲרוֹ. וְאִם אוֹמֵם
עֵינָיו מִמַּעֲשֵׂי הָעִיר, הוּא נִתְפָּס
בְּחַטָּאֵיהֶם.

אֱלִימֶלֶךְ יָכִיל הָיָה לְעַמְד וּלְהִגָּן עַל הָדוֹר,
וְצַדִּיק הָיָה. בְּשַׁעְתָּא שְׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
הַתְעוֹרַר בְּדִין עַל הָעוֹלָם, הוּא מְשַׁנֵּיחַ
בְּרֵאשִׁי הָעָם, וְרָצָה לְכַסּוֹת עַל אֱלִימֶלֶךְ.
בְּרֵאשׁוּנָה מַה כְּתוּב? אִישׁ סָתָם, וְלֹא

בְּרוּךְ הוּא לְאַחַר זְמַן, עַל שֶׁהָיָה מוֹחָה בְּיָדוֹ שֶׁל
אָבִיו, וּמִשְׁתַּדֵּל בּוֹ עַל הַמְשַׁפְּטִים. כְּלִיזוֹן: עַל
שֶׁנִּכְלָה מִן הָעוֹלָם.

ר' יוֹסִי בֶן קִיסְמָא אָמַר, בְּשֵׁם שֶׁהָיוּ הֵם, כִּךְ הָיוּ
נִשְׁוֹתֵיהֶם. עֲרַפָּה, עַל שֶׁמָּה נִידוּנָת, קִשְׁת קַדְל,
וְלֹא בָּעֵאת לְמִיָּהּוּי לָהּ חוּלְקָא עִם יִשְׂרָאֵל. כְּמוֹ
דְּאֵת אָמַר, (ירמיה ב כז) כִּי פָנוּ אֵלַי עוֹרָף וְלֹא פָנִים.
רַבֵּנן אָמְרִי, לְפִי שֶׁהִחְזִירָה עוֹרָף לַחֲמוּתָהּ.

רוּת: עַל שֵׁם תוֹר, שֶׁהוּא כָּשֵׁר עַל הַמְזֻבָּת. כִּךְ
רוּת, כְּשִׁירָה לְבֵא בַקָּהֶל, שֶׁעָלְיָה נִתְקַיְמָה
הַלְכָה, עֲמוּנִי וְלֹא עֲמוּנִית, מוֹאָבִי וְלֹא מוֹאָבִית.
רוּת: שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנָּה בֶן, שְׁרִיוּוּה לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ

כִּי פָנוּ אֵלַי עֲרָף וְלֹא פָנִים. רַבֵּנן אָמְרִים,
לְפִי שֶׁהִחְזִירָה עֲרָף לַחֲמוּתָהּ.

רוּת - עַל שֵׁם תוֹר, שֶׁהוּא כָּשֵׁר עַל
הַמְזֻבָּת. כִּךְ רוּת כְּשִׁירָה לְבֵא בַקָּהֶל,
שֶׁעָלְיָה נִתְקַיְמָה הַלְכָה: עֲמוּנִי וְלֹא
עֲמוּנִית, מוֹאָבִי וְלֹא מוֹאָבִית. רוּת -
שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנָּה בֶן שְׁרִיוּוּה לְקַדְוֶשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת.

וְרַבִּי פְּרַחְיָא אָמַר, מַחְלוּן - שֶׁמַּחֲל לּוֹ
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַחַר זְמַן, עַל שֶׁהָיָה
מוֹחָה בְּיָדוֹ שֶׁל אָבִיו, וּמִשְׁתַּדֵּל בּוֹ עַל
הַמְשַׁפְּטִים. כְּלִיזוֹן - עַל שֶׁנִּכְלָה מִן
הָעוֹלָם.

רַבִּי יוֹסִי בֶן קִיסְמָא אָמַר, בְּשֵׁם שֶׁהָיוּ
הֵם - כִּךְ הָיוּ נִשְׁוֹתֵיהֶם. עֲרַפָּה - עַל
שֶׁמָּה נִדוּנָת, קִשְׁת עֲרָף, שֶׁלֹּא רִצְתָה
שִׁיָּהּ לָהּ חֵלֶק עִם יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר

רוּחַ אִשֶׁת מַחְלוּן, בְּאַתָּה בִּקְהָל. מַחְלוּן, שְׂמַחֲל
לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, לְהִיּוֹת שְׂמוֹ נִזְכָּר.
עֲרֻפָה אִשֶׁת בְּלִיּוֹן, לֹא בְּאַתָּה בִּקְהָל, שְׂפִילָה אוֹתָם
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּלִיּוֹן לֹא נִזְכָּר שְׂמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל.

וְעַל תִּיקוּנָא דָּא. נַעְמִי, נִשְׁמָה. אֱלִימֶלֶךְ, נִשְׁמָתָא
לְנִשְׁמָתָא. מַחְלוּן, רוּחַ הַשְּׂכֵלִית. רוּחַ, נֶפֶשׁ
הַשְּׂכֵלִית. בְּלִיּוֹן, רוּחַ הַבְּהֵמִית. וְעַל דָּא אָמַר
שְׁלֹמֹה, (קהלת ג כ"א) וְכִי יוֹדַע רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה
הִיא לְמַעַלָּה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרֶדֶת הִיא לְמַטָּה
לְאָרֶץ. רוּחַ הָאָדָם, דָּא מַחְלוּן. רוּחַ הַבְּהֵמָה, דָּא
בְּלִיּוֹן, שֶׁהוּא מְסֻטָּרָא דְשִׂמְאָלָא. נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית, דָּא
עֲרֻפָה, שֶׁהִיא מִקְשֵׁת קַדְל, וְהִיא מְסֻטָּרָא
דְשִׂמְאָלָא. וְעַל דָּא, בְּלִיּוֹן לֹא נִזְכָּר שְׂמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל.

לשון הקודש

הַבְּהֵמִית. וְעַל זֶה אָמַר שְׁלֹמֹה, (קהלת א) וְכִי
יֹדַע רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמַעַלָּה
וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לְאָרֶץ.
רוּחַ הָאָדָם – זֶה מַחְלוּן. רוּחַ הַבְּהֵמָה –
זֶה בְּלִיּוֹן, שֶׁהוּא מְסֻטָּרָא דְשִׂמְאָלָא. נֶפֶשׁ
הַבְּהֵמִית – זו עֲרֻפָה, שֶׁהִיא מִקְשֵׁת עֲרֻפָה,
וְהִיא מְסֻטָּרָא דְשִׂמְאָלָא. וְעַל כֵּן בְּלִיּוֹן לֹא
נִזְכָּר שְׂמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל.

רוּחַ אִשֶׁת מַחְלוּן, בְּאַתָּה בִּקְהָל. מַחְלוּן,
שְׂמַחֲל לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִיּוֹת שְׂמוֹ
נִזְכָּר. עֲרֻפָה אִשֶׁת בְּלִיּוֹן, לֹא בְּאַתָּה
בִּקְהָל, שְׂפִילָה אוֹתָם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.
בְּלִיּוֹן לֹא נִזְכָּר שְׂמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל.

וְעַל הַתְקוּן הַזֶּה, נַעְמִי – אֱלִימֶלֶךְ
– נִשְׁמָה לְנִשְׁמָה. מַחְלוּן – רוּחַ הַשְּׂכֵלִית.
רוּחַ – נֶפֶשׁ הַשְּׂכֵלִית. בְּלִיּוֹן – רוּחַ

וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִזֹּאֲבוֹת, אָמַר רַבִּי רְחוּמַאי,
 בְּנֹת עֵגְלוֹן מִלֶּךְ מִזֹּאֵב הָיוּ. וּמִפְּנֵי מָה
 זָכָה עֵגְלוֹן לְכָד. אָמַר רַבִּי רְחוּמַאי, בְּשָׂבָא אַהוּד
 וְאָמַר, (שׁוֹפְטִים ג כ) דְּבַר אֱלֹהִים לִי אֵלֶיךָ וַיָּקָם מֵעַל
 הַכֶּסֶּא. אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אַתָּה קַמְתָּ
 מִכֶּסֶּאךָ בְּשָׂבִיל כְּבוֹדִי, תִּיָּדָה, מִמָּךְ יֵצֵא מִי
 שְׂיָשִׁב עַל כֶּסֶּאי. שְׁנַאֲמַר, (דְּרָא כט כג) וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה
 עַל כֶּסֶּא ה'.

רַבִּי בּוֹן אָמַר, אֲלֹמְלֵא הוֹינָא הָתָם, פִּד אַתְקִימָא
 הַלְכָהּ, מִזֹּאֲבֵי וְלֹא מִזֹּאֲבוֹת, פְּלִיגְנָא עָלֵינוּ,
 וְאַמִּינָא, מִזֹּאֲבוֹת וְלֹא מִזֹּאֲבֵי. וּמָה מָאן דְּכָתִיב
 בְּהוּ, (בַּמִּדְבָר כה א) וַיַּחַל הָעַם לִזְנוֹת אֵל בְּנֹת מִזֹּאֵב
 וַתִּקְרָאנָה לָעַם לְזִבְחֵי אֱלֹהֵיהֶן. וְכָתִיב, (שִׁם לא טז) הֵן
 הִנֵּה הָיוּ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל בְּדַבַּר בְּלָעָם וַתְּהִי הַמַּגִּפָּה

לשון הקודש

וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כֶּסֶּא ה'.
 רַבִּי בּוֹן אָמַר, אֲלֹמְלֵא הָיִיתִי שָׂם,
 בְּשֶׁהִתְקַיְמָה הַהֲלָכָה מִזֹּאֲבֵי וְלֹא מִזֹּאֲבוֹת
 – הָיִיתִי חוֹלֵק עָלֵינוּ וְאָמַר, מִזֹּאֲבוֹת וְלֹא
 מִזֹּאֲבֵי. וּמָה מִי שֶׁכָּתוּב בָּהֶם (בַּמִּדְבָר כח)
 וַיַּחַל הָעַם לִזְנוֹת אֵל בְּנֹת מִזֹּאֵב
 וַתִּקְרָאנָה לָעַם לְזִבְחֵי אֱלֹהֵיהֶן, וְכָתוּב (שִׁם
 לא) הֵן הִנֵּה הָיוּ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל בְּדַבַּר בְּלָעָם

וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִזֹּאֲבוֹת. אָמַר רַבִּי
 רְחוּמַאי, בְּנֹת עֵגְלוֹן מִלֶּךְ מִזֹּאֵב הָיוּ.
 וּמִפְּנֵי מָה זָכָה עֵגְלוֹן לְכָד? אָמַר רַבִּי
 רְחוּמַאי, בְּשָׂבָא אַהוּד וְאָמַר (שׁוֹפְטִים ג) דְּבַר
 אֱלֹהִים לִי אֵלֶיךָ וַיָּקָם מֵעַל הַכֶּסֶּא, אָמַר
 לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: אַתָּה קַמְתָּ מִכֶּסֶּאךָ
 בְּשָׂבִיל כְּבוֹדִי – תִּיָּדָה, מִמָּךְ יֵצֵא מִי
 שְׂיָשִׁב עַל כֶּסֶּאי, שְׁנַאֲמַר (דְּרָא הַיְמִינִים א-כט)

בַּעֲדַת ה'. אֵינּוֹן גְּרָמִין כּוֹלֵי הָאֵי, וְגוֹבְרִין אֲסִירֵי
וְאֵינּוֹן שְׂרִיין.

וּמִיָּד אָמַר, הֲדָרִי בִּי. וּמָה, מִשָּׂה וְאַלְעָזָר קִבְלוּן.
דְּכַתִּיב, (שם יח) אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ מִשָּׁכַב זָכָר
הֲחִיו לָכֶם. מֵאֵי טַעְמָא. דְּבִהְכֵרַח עָמְדוּ בְּגוֹת מוֹאֵב
בְּאוֹתוֹ מַעֲשֶׂה, דְּאָמַר רַבִּי חֶלְקִיָּה אָמַר רַבִּי אֲסִיא
בֶּן גּוֹרִיוֹן, הָאֲנָשִׁים בָּאִין וּמְבִיאִין אוֹתָן בְּעַל כְּרִחָן,
וְהָיָא שְׂלָא קִבְלָהּ, הוֹרְגִין אוֹתָהּ. עַד שְׁנַמְצָאוּ
מוֹאֲבִיּוֹת כּוֹלֵן שָׁם בְּהֵכְרַח. וְעַל דָּא וּדְאֵי הָאֲנָשִׁים
אֲסוּרִים, וְהַנָּשִׁים מוֹתְרוֹת. וְעוֹד, כְּתִיב בְּאוֹרֵייתָא
תְּרֵי טַעְמֵי, (דברים כג ה) עַל דְּבַר אֲשֶׁר לֹא קִדְמוּ
אֶתְכֶם בְּלֶחֶם וּבַמַּיִם, וְאֲשֶׁר שָׁכַר עֲלֶיךָ בְּלָעַם,
עֵיקְרָא דְּמִילְתָא גּוֹבְרִין הוּוּ.

לשון הקודש

אוֹתָן בְּעַל כְּרִחָן, וְהָיָא שְׂלָא קִבְלָהּ –
הוֹרְגִים אוֹתָהּ. עַד שְׁנַמְצָאוּ מוֹאֲבִיּוֹת כּוֹלֵן
שָׁם בְּהֵכְרַח. וְעַל כֵּן וּדְאֵי הָאֲנָשִׁים
אֲסוּרִים, וְהַנָּשִׁים מוֹתְרוֹת. וְעוֹד, כְּתוּב
בְּתוֹרָה שְׁנֵי טַעְמִים – עַל דְּבַר אֲשֶׁר לֹא
קִדְמוּ אֶתְכֶם בְּלֶחֶם וּבַמַּיִם, וְאֲשֶׁר שָׁכַר
עֲלֶיךָ אֶת בְּלָעַם, שְׁעַקַר הַדְּבַר גְּבָרִים
הוּוּ.

וְהָיָה הַמַּגִּפָּה בַּעֲדַת ה'. הֵם גְּרָמוּ לְכָל זֶה,
וְהַגְּבָרִים אֲסוּרִים וְהֵן מוֹתְרוֹת!?
וּמִיָּד אָמַר, חוֹרְתֵי בִּי וּמָה מִשָּׂה וְאַלְעָזָר
קִבְלוּ אוֹתָן, שְׁכַתוּב (שם) אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ
מִשָּׁכַב זָכָר הֲחִיו לָכֶם. מָה הַטַּעַם?
שְׁבִהְכֵרַח עָמְדוּ בְּגוֹת מוֹאֵב בְּאוֹתוֹ
הַמַּעֲשֶׂה. שְׂאֵמַר רַבִּי חֶלְקִיָּה אָמַר רַבִּי
אֲסִיא בֶּן גּוֹרִיוֹן, הָאֲנָשִׁים בָּאִים וּמְבִיאִים

אָמַר רַבִּי חִיסְדָּאִי, וְהָא תַּנִּינָן, דְּנַחַל שִׁטִּים
מְגִדֵּל הַנְּיָאוּף דְּנָשִׁים הוּא, וְאֵת אִמְרַת
בְּעַל כְּרַחֵן עָמְדוּ שָׁם. וְאָמַר רַבִּי אוֹשְׁעִיא, מַאי
דְּכָתִיב, (יואל ד יח) וּמַעֲיָן מִבֵּית ה' יֵצֵא וְהִשְׁקָה אֶת
נַחַל הַשְּׁטִים, שְׂבָאוֹתוֹ זְמַן, עֶתִיד הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ
הוּא לְרַפְּאוֹת אֶת כָּל הָעוֹלָם, וּמִפְּנֵי שְׁנַחַל שְׁטִים
מִרְבָּה נִיאוּף, יֵצֵא מַעֲיָן מִבֵּית ה' לְרַפְּאוֹת אוֹתוֹ
הַנַּחַל. אִם כֵּן הָרִי לָךְ כִּי בְּשָׂבִיל הַנְּיָאוּף הֵן
כָּאוֹת מַעֲצָמָן.

אָמַר רַבִּי מְנַסְיָא, חַס וְשָׁלוֹם. גְּלוּי וַיְדוּע,
דְּבִמְקוֹם שְׂבַעֲלֵיהֶם וְאִבְיָהֶם שָׁם, שְׂאִינָן
כָּאוֹת מַעֲצָמָן בְּפִרְהֶסְיָא, אֶלָּא הֵם הַפְּקִירוֹ אוֹתָן
בְּעַל כְּרַחֵן בַּעֲצַת בְּלָעָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶן קַסְמָא, תָּמִידָּא אֲנִי, אִם מְגִלָּה
זוֹ לֹא בָּאָה אֶלָּא כִּדִּי לִיחַס זְרַע דְּדוֹד, שְׂבָא

לשון הקודש

לרפאות אותו הנחל. אם כן, הרי לך כי
 בשביל הנאוף הן כאות מעצמן.
אמר רבי מנסיא, חס ושלום! גלוי וידוע,
שבמקום שבעליהן ואביהן שם, שאינן
כאות מעצמן בפירסהיה, אלא הם
הפקירו אותן בעל כרחן בעצת בלעם.
אמר רבי יוסי בן קסמא, תמה אני אם
מגלה זו לא באה אלא כדי ליחס זרע

אמר רבי חסדאי, והרי שנינו, שנחל
שטים מגדל הנאוף של נשים הוא, ואתה
אמרת שבעל כרחן היו שם?! ואמר רבי
אושעיא, מה שכתוב (יואל ד) ומעין מבית
ה' יצא והשקה את נחל השטים,
שבאותו זמן עתיד הקדוש ברוך הוא
לרפאות את כל העולם, ומפני שנחל
שטים מרבה נאוף, יצא מעין מבית ה'

מִרוּת הַמּוֹאֲבֵיָה, לֹא יִסְפֵּר יוֹתֵר, וְלָמָּה לִּי כּוֹלִי
 הָאִי, לִיכְתוּב יוֹחֲסָא מְבוּעִז, כְּשֶׁנֶּשְׂא אֶת רוּת,
 וַיֹּאמֶר אֱלֹה תוֹלְדוֹת פְּרִין, עַד וַיֵּשִׁי הוֹלִיד אֶת
 דָּוִד. אֲלֹא כּוֹלָא אִי־צִמְרִיד, בְּגִין צְדָקַת זֹו, שְׂבָאָה
 לְהַתְגַּיֵּר, וְלַחֲסוֹת תַּחַת בְּנֵי הַשְּׂכִינָה, וְלַהוֹדִיעַ
 עֲנוּתֶנּוּתָהּ וְצִנִּיעוֹת שְׂבָה וְצְדָקוֹתָהּ.

רַבִּי אֱלֶעָזָר בְּר' יוֹסִי אָמַר, לְהוֹדִיעַ זָרַע דָּוִד,
 שֶׁהוּא (תהלים יב ז) כֶּסֶף צָרוּף בַּעֲלִיל לְאַרְיָן.
 דִּהָא פְּרִין וְעוֹבֵד כֶּסֶף צָרוּף הוּא, כֶּכֶסֶף זֶה
 שֶׁנֶּצְרָף פַּעַם וּשְׁתַּיִם.

וְאִם תֹּאמַר, מִפְּנֵי מָה בָּאוּ מִן הָאֲמָהוֹת בְּעֵינֵי
 זֶה. אֲלֹא כֶּסֶף מְזוּקָק מִתּוֹךְ סָגִים שְׂבָה.
 וְזָרַע דָּוִד צָרוּף מֵצַד זֶה וּמֵצַד זֶה. דְּכַתִּיב, (דברים ו
 ה) וְאֶהְבֶּתְךָ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּגּו', בְּשֵׁנֵי

לשון הקודש

רַבִּי אֱלֶעָזָר בְּרַבִּי יוֹסִי אָמַר, לְהוֹדִיעַ זָרַע
 דָּוִד, שֶׁהוּא (תהלים יב ז) כֶּסֶף צָרוּף בַּעֲלִיל
 לְאַרְיָן. שְׂהָרֵי פְּרִין וְעוֹבֵד כֶּסֶף צָרוּף הוּא,
 כֶּכֶסֶף הַזֶּה שֶׁנֶּצְרָף פַּעַם וּשְׁתַּיִם.

וְאִם תֹּאמַר, מִפְּנֵי מָה בָּאוּ מִן הָאֲמָהוֹת
 בְּעֵינֵי זֶה? אֲלֹא כֶּסֶף מְזוּקָק מִתּוֹךְ סָגִים
 שְׂבָה. וְזָרַע דָּוִד צָרוּף מֵצַד זֶה וּמֵצַד זֶה,
 שְׂכַתוּב (דברים ו) וְאֶהְבֶּתְךָ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ

דָּוִד שְׂבָא מִרוּת הַמּוֹאֲבֵיָה – לֹא יִסְפֵּר
 יוֹתֵר, וְלָמָּה לִּי כּוֹל? לְכַתֵּב הַיַּחֲס
 מְבוּעִז, כְּשֶׁנֶּשְׂא אֶת רוּת, וַיֹּאמֶר אֱלֹה
 תוֹלְדוֹת פְּרִין, עַד וַיֵּשִׁי הוֹלִיד אֶת דָּוִד.
 אֲלֹא הַכֹּל הַצְּמִרָד בְּשִׁבִיל הַצְּדָקַת הַזֹּו,
 שְׂבָאָה לְהַתְגַּיֵּר וְלַחֲסוֹת תַּחַת בְּנֵי
 הַשְּׂכִינָה, וְלַהוֹדִיעַ עֲנוּתֶנּוּתָהּ וְצִנִּיעוֹת
 שְׂבָה וְצְדָקוֹתָהּ.

וַיֶּצְרִיךְ, בַּיּוֹצֵר הַטּוֹב וּבַיּוֹצֵר הָרָע. הַכֹּל צָרִיךְ בְּאַחַד.
וְזָרַע דָּוִד אֵי־צִטְרִיךְ הָכִי (דף צו ע"א) •

פָּתַח רַבִּי וְאָמַר, הָכִי אָדָם הָרֵאשׁוֹן, נִשְׁמָתָא
לְנִשְׁמָתָא. תְּהוּה, נִשְׁמָתָא. קִינ וְהֵבֵל, הֵבֵל,
מְזִינָא חֲדָא עִם אָדָם וְתְהוּה, וְאַתְקַרִי רוּת דְּקוּדְשָׁא.
קִינ, רוּת דְּטוֹמְאָה דְשִׁמְאָלָא, אֶתְקַרִי פְּלָאִים. וְהוּי
עִרְבּוּבָיָא, דְלֹא אֶצְטְרִיךְ. סְטְרָא אַחְרָא, דְלֹא
מְזִינָא דְאָדָם וְתְהוּה. וְעַל דָּא, (דברים כב י) לֹא תַחְרַשׁ
בְּשׂוֹר וּבַחֲמֹר יַחְדָּיו. וְעַל דָּא, לֹא תִיעוֹל בְּרִית
דְּקוּדְשָׁא בְּרִשׁוֹת אַחְרֵיתֵי, (שמות כ יג) לֹא יִהְיֶה לְךָ
אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פָּנַי.

וְאָדָם הוּא דּוֹגְמָא שְׁל מַעְלָה. אֱלֹהִים אַחֲרַיִם,
דָּא חֲמֹר וְאַתּוֹן. זָכַר וּנְקֵבָה. וְעַל דָּא,
מֵאן דְּעָאִיל בְּרִית קְדִישָׁא בְּרִשׁוֹת אַחְרָא, כְּתִיב

לשון הקודש

שְׁלֹא צָרִיךְ. הַצֵּד הָאֲחֵר, שְׁלֹא מֵהַמִּין שְׁל
אָדָם וְתְהוּה. וְעַל זֶה, לֹא תַחְרַשׁ בְּשׂוֹר
וּבַחֲמֹר יַחְדָּיו. וְעַל זֶה אֵל תַּכְנִים בְּרִית
הַקִּדְשׁ בְּרִשׁוֹת אַחְרָת, לֹא יִהְיֶה לְךָ
אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פָּנַי.

וְאָדָם הוּא דּוֹגְמָא שְׁל מַעְלָה. אֱלֹהִים
אַחֲרַיִם – זֶה חֲמֹר וְאַתּוֹן, זָכַר וּנְקֵבָה.
וְעַל זֶה, מִי שִׁמְכְנִים בְּרִית קְדִישׁ בְּרִשׁוֹת

בְּכָל לְבַבְךָ וְגו', בְּשֵׁנֵי יֶצְרִיךְ, בַּיּוֹצֵר הַטּוֹב
וּבַיּוֹצֵר הָרָע. הַכֹּל צָרִיךְ בְּאַחַד. וְזָרַע דָּוִד
צָרִיךְ בְּדָ.

פָּתַח רַבִּי וְאָמַר, כִּדְ אָדָם הָרֵאשׁוֹן –
נִשְׁמָה לְנִשְׁמָה. תְּהוּה – נִשְׁמָה. קִינ וְהֵבֵל
– הֵבֵל מִמִּין אַחַד עִם אָדָם וְתְהוּה, וּנְקֵרָא
רוּת הַקִּדְשׁ. קִינ רוּת שְׁל טְמָאָה שְׁל
הַשִּׁמְאָל, נְקֵרָא פְּלָאִים. וְהִי עִרְבּוּבָיָה